

YARGI ETİĞİ DANIŞMA KURULU
ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA KARAR

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Kararın amacı, hâkimlerin ve Yargıtay Cumhuriyet savcılarının davranışlarının ve muhtemel davranış modellerinin etik değerlere uygunluğu hakkında, önerilerde bulunmak üzere kurulan Kurul'un çalışma usul ve esaslarını belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu karar, Kurul'un yapısını, üyelerinin niteliklerini, görev ve sorumluluklarını, çalışma yöntemini, hâkimlerin ve Yargıtay Cumhuriyet savcılarının yapacakları başvuruların değerlendirilmesini ve bu konuda verilecek kararların niteliğini kapsar. Yargıtay personeli ile hâkim ve Cumhuriyet savcısı adayları hakkında bu karar uygulanmaz.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Karar, 8.12.2017 tarihinde Yargıtay Büyük Genel Kurulu tarafından oybirliği ile kabul edilen Yargıtay Yargı Etiği İlkeleri'nin "KISIM III", "IV. Yargı Etiği Danışma Kurulu" başlıklı maddenin 2'nci fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

(2) Anayasa'nın 90'ıncı maddesinin son fıkrası uyarınca Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ile insan haklarına ilişkin evrensel ilkeler de Kurul'un çalışmalarının dayanağını oluşturur.

Tanımlar

MADDE 4 - (1) Bu Karar'da geçen;

- a) Hâkim: Yargıtay Birinci Başkanı, başkan vekilleri, daire başkanları, üyeler ve tetkik hâkimlerini,
 - b) Yargıtay Cumhuriyet savcısı: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcı Vekili ve Yargıtay Cumhuriyet savcılarını,
 - c) Kurul: Yargı Etiği Danışma Kurulu'nu,
 - d) Başkan: Yargı Etiği Danışma Kurulu Başkanı'nı,
 - e) Başkan Vekili: Yargı Etiği Danışma Kurulu Başkan Vekili'ni,
 - f) Üye: Yargı Etiği Danışma Kurulu üyesini,
 - g) Sekreteryaya: Yargı Etiği Danışma Kurulu Sekreteryası'nı,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kurul'un Yapısı, Üyelerin Nitelikleri, Seçimi, Görev Süresi ve Bağımsızlığı

Kurul'un yapısı

MADDE 5- (1) Kurul, yedi Yargıtay üyesi, iki tetkik hâkimi, bir Yargıtay Cumhuriyet savcısı ve bir öğretim üyesinden oluşur.

(2) Başkan, en kıdemli Yargıtay üyesidir. Üyelerden birinin daire başkanı olması halinde daire başkanı; birden fazla daire başkanı olması halinde ise en kıdemli daire başkanı Kurul'a başkanlık eder. Kıdemin belirlenmesinde, Yargıtay'da uygulanan kıdem sistemi esas alınır.

(3) Başkan Vekilliğini, Başkan'dan sonra gelen en kıdemli daire başkanı, daire başkanı olmaması halinde en kıdemli Yargıtay üyesi yürütür.

(4) Sekreteryaya görevi, Yargıtay genel sekreter yardımcısı tarafından yerine getirilir.

Hâkim ve Yargıtay Cumhuriyet savcısı üyelerin nitelikleri

MADDE 6 – (1) Kurul'da görev alan yedi Yargıtay üyesinden en az ikisinin kadın olması zorunludur. Yargıtay daire başkanları da Yargıtay üyesi kontenjanından Kurul'a üye olarak seçilebilirler.

(2) Yargıtay tetkik hâkimleri, Yargıtay kıdemi en fazla olan yirmi tetkik hâkimi arasından seçilir.

(3) Yargıtay Cumhuriyet savcısı, Yargıtay Cumhuriyet savcılığı kıdemi en fazla olan on Cumhuriyet savcısı arasından seçilir.

Kurul'a seçilecek öğretim üyesinin nitelikleri

MADDE 7 – (1) Kurul'a seçilecek öğretim üyesinin, etik alanında bilimsel nitelikte eser yazmış ve üniversitelerin etik kurullarında daha önce görev almış olması zorunludur. Herhangi bir yükseköğretim kurumunda öğretim üyesi olarak görev yapmayanlar, Kurul üyeliğine aday olamazlar.

(2) Bilimsel eser kapsamına, doktora tezi, uluslararası ve ulusal alan endekslerinde taranan dergilerde yayımlanmış hakemli makale, bilimsel kitaplar ile benzeri akademik özelliği olan kitap bölümleri dahildir. Diğer makaleler, editöre mektup, kitap kritiği, deneme, hikâye, anı, roman, internetteki blog yazıları gibi çalışmalar "etik alanında bilimsel nitelikte eser" olarak kabul edilmez.

(3) Öğretim üyesinin etik alanında yazdığı bilimsel nitelikte eser veya eserler ile üniversitelerin etik kurullarında daha önce görev yaptığının dair belgeler Sekreteryaya tarafından arşivlenir.

Hâkim ve Yargıtay Cumhuriyet savcısı üyelerin seçimi

MADDE 8 – (1) Yargıtay üyeleri, Yargıtay Büyük Genel Kurulu tarafından Yargıtay daire başkanlarının seçimindeki usule göre seçilir.

(2) Tetkik hâkimleri, Birinci Başkanlık Kurulu tarafından Yargıtay kıdemi en fazla olan yirmi tetkik hâkimi arasından seçilir.

(3) Yargıtay Cumhuriyet savcısı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tarafından Yargıtay Cumhuriyet savcılığı kıdemi en fazla olan on Cumhuriyet savcısı arasından seçilir.

(4) Hâkim ve Yargıtay Cumhuriyet savcısı üyelerin, üyelik şartlarını taşıdığını gösteren belgeler Sekreteryaya tarafından arşivlenir.

(5) Üye olmak için gerekli nitelikleri taşımadığı halde seçilenler, Kurul tarafından seçimi yapan makama bildirilir. Böyle bir kararın alındığı toplantıya, hakkında bildirim yapılan üye katılamaz.

Öğretim üyesinin seçimi

MADDE 9 – (1) Seçimin, liyakat, şeffaflık ve topluma karşı hesap verilebilirlik ilkelerine uygun şekilde yapılması esastır.

(2) Öğretim üyesinin görevinin sona ermesinden bir ay önce öğretim üyesinin seçim süreci başlatılır.

(3) Adayların özgeçmişleri ile üyelik için gerekli koşulları taşıdığına dair belgeleri Sekretarya'ya ulaştırmaları için Yargıtay kurumsal internet sitesinde ilan yapılır. İlanın bir örneği, üniversite rektörlüklerine ve hukuk fakültelerinin dekanlıklarına seçimden en az otuz gün önce gönderilir. Seçimin daha geniş bir çevrede duyurulması için yararlı olacağı anlaşılan başka yerlere de ilan metni gönderilebilir.

(4) Adayların özgeçmişleri ile seçim için gerekli tüm koşulları taşıdıklarına dair ibraz edilen belgeler, Sekretarya tarafından toplantıdan bir hafta önce üyelere dağıtılır.

(5) Kurul'un ilk toplantısında Sekretarya, tüm adaylar hakkında sunum yapar. Öncelikle, adaylık için gerekli koşulları taşımayanlar hakkında karar verilir. Gerekli koşulları taşıyan adayların, eserleri, kıdemleri, görev aldıkları projeler, çalıştıkları kurumlar, yabancı dilde yazılmış eserlere ulaşma kabiliyetleri ile Kurul çalışmalarına sağlayacakları diğer katkılar dikkate alınarak oy kullanılır. Adaylar hakkında yapılan müzakere tamamlandıktan sonra üyeler açık oylamayla ve salt çoğunlukla öğretim üyesini belirler. İlk oylamada seçilememesi halinde, ikinci oylamada en çok oy alan iki aday arasında seçim yapılır. Oyların eşitliği halinde Başkan'ın oyunu almış aday seçilir.

(6) Seçime ilişkin Kurul kararı, seçilen öğretim üyesine tebliğ edilir ve ayrıca görev yaptığı üniversitenin ilgili birimine bilgi verilir. Öğretim üyesinin seçimine ilişkin karar, gerekçeli olarak yazılır ve Yargıtay internet sitesinin etik ile ilgili sayfasına konulur. Adaylık başvurusunda bulunan diğer adaylara da seçim sonucu hakkında bilgi verilir.

(7) Öğretim üyesinin seçimine ilişkin diğer hususlar Kurul'un hazırlayacağı, Öğretim Üyesinin Seçimi Hakkında Yönerge'de düzenlenir.

Üyelerin görev süresi

MADDE 10 – (1) Üyelerin görev süresi iki yıldır. Süresi dolanlar, görev veya unvanları değişse dahi yeniden seçilemezler.

(2) Üyelerin görev süreleri, öğretim üyesinin seçilmesiyle Kurul'un oluştuğu tarihte başlar.

(3) Üyelerin görevlerinin sona ermesinden bir ay önce, yeni üyelerin seçimi için ilgili kurul ve makamlara Başkan tarafından bildirimde bulunulur.

(4) Yeni seçilen Kurul üyeleri görevlerine başlayana kadar, önceki Kurul üyelerinin görevleri devam eder.

Üyelerin görevlerinin sona ermesi

MADDE 11 – (1) Üyelerin görevleri aşağıdaki hallerde sona erer:

a) Üyelerin görev süresinin tamamlanması üzerine, yeni seçilen üyelerin göreve başlaması,

b) Üye seçilmek için gerekli niteliklerin kaybedilmesi,

c) Üyenin istifa etmesi.

(2) Üyelerde eksilme olması halinde, durum derhal ayrılan üyeyi seçen kurul veya makama bildirilir. Ayrılan üyenin seçildiği yöntemle belirlenen yeni üye, yerine seçildiği üyenin görev süresini tamamlar.

Üyelerin bağımsızlığı

MADDE 12 – (1) Üyeler kendilerini seçen kurul ya da makamdan bağımsız olarak görev yaparlar.

Sekretarya

MADDE 13- (1) Sekretarya görevini, Yargıtay Başkanının görevlendireceği bir Yargıtay genel sekreter yardımcısı yürütür. Görevlendirme yapılırken, Kurul'un yaptığı görevin önemi ve niteliği dikkate alınarak liyakat ilkesi gözetilir. Bu görev, Yargıtay genel sekreter yardımcısının gözetiminde olsa dahi başka bir hâkime veya personele verilemez.

(2) Görevlendirilen Yargıtay genel sekreter yardımcısının geçici görev, yıllık veya hastalık izni gibi yasal bir mazeretinin bulunması halinde, işbölümüne göre onun işlerine bakan Yargıtay genel sekreter yardımcısı sekretarya görevini geçici olarak yürütür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kurul'un Görev, Yetki ve Sorumlulukları

Kurul'un görevi

MADDE 14- (1) Kurul'un görevi, hâkim ve Yargıtay Cumhuriyet savcılarının davranışlarının veya muhtemel davranış modellerinin etik değerlere uygunluğu hakkında karar vermektir.

Kurul'un yetkisi

MADDE 15- (1) Kurul, görevlerini etkin ve verimli bir şekilde yerine getirmek üzere ilgili kurumlarla yazışma yapabilir, bilgi ve belge isteyebilir ve diğer faaliyetlerde bulunabilir.

(2) Kurul, gerekli görmesi halinde bilgi ve deneyiminden yararlanmak istediği kişileri toplantıya davet edebilir.

Kurul'un ve üyelerin sorumlulukları

MADDE 16-(1) Kurul, çalışmalarında bağımsız olup, kurum içi ve kurum dışı şeffaflık ve topluma karşı hesap verilebilirlik ilkelerine göre faaliyetlerini yürütür.

(2) Kurul çalışmalarında gizlilik ilkesine uyulur.

(3) Kitle iletişim araçları ile sosyal medyada Kurul'da görüşülen konular hakkında açıklama yapılamaz ve bilgi paylaşılamaz.

(4) Kurul'a intikal eden konularla ilgili olarak Yargıtay Yargı Etiği İlkelerinin 2.7 ve Yargıtay Cumhuriyet Savcıları Etik Davranış İlkelerinin 3.2 maddelerinde öngörülen hallerde üyeler toplantılara katılamaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Başkan ve Başkan Vekili, Üyeler ve Sekreteryaya'nın Görevleri ile Kurulun Çalışma Yöntemi

Başkan'ın görevi

MADDE 17 – (1) Başkan;

- a) Kurul'u temsil eder,
- b) Kurul'un toplantılarına başkanlık eder,
- c) Kurul'a ilişkin yazışmaları imzalar,
- d) Toplantı gündemini belirler,
- e) Gerekli hallerde, üyeleri komisyon şeklinde çalışmak üzere görevlendirir,
- f) Kurul kararlarının taslaklarına ilişkin değişiklik önerilerini değerlendirerek sonuçlandırır,
- g) Kurul'un düzenli ve verimli çalışmasını sağlamak için gerekli önlemleri alır.

Başkan Vekili'nin görevi

MADDE 18 – (1) Başkan Vekili, yasal mazereti nedeniyle görevlerini kısmen veya tamamen yerine getirememesi halinde Başkan'a ait görevleri yerine getirir.

Üyenin görevi

MADDE 19 – (1) Üye;

- a) Kurul toplantılarına katılır,
- b) Kurul'un görev, yetki ve sorumlulukları içindeki işleri yapar,
- c) Kurul'un ahenkli, verimli ve düzenli çalışmasının sağlanmasında ve işlerin gecikmeksizin incelenip karara bağlanmasında Başkan'a yardım eder.

Sekreteryaya'nın görevi

MADDE 20 – (1) Sekreteryaya;

- a) Gündemi üyelere toplantıdan önce iletir,
- b) Kurul kararlarının taslaklarını hazırlar,
- c) Kurul'un araştırma, inceleme ve benzeri nitelikteki diğer taleplerini karşılar,
- d) Kurul'un yazışmalarının düzenli bir şekilde yapılmasını sağlar,
- e) Kurul'un arşivinin düzenli tutulması için gerekli önlemleri alır,
- f) Başkan'ın vereceği diğer görevleri yapar.

Kurul'un çalışma yöntemi

MADDE 21 – (1) Kurul'un, tüm üyelerinin katılımı ile toplanması ve çalışması esas olup en az yedi üyenin katılımı ile de toplanabilir.

(2) Toplantıda, önceden belirlenen gündemdeki konular sırayla görüşülür. Ancak, gündemdeki konular görüşülmeye başlanmadan önce, üyelere birinin teklifi üzerine gündeme yeni maddelerin eklenmesine ya da maddelerin görüşülme sırasının değiştirilmesine, toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verilebilir.

(3) Gerekli görülen hallerde üyeler, Başkan'ın görevlendirmesiyle bir veya birden fazla komisyon oluşturarak da çalışabilirler. Ancak tüm kararlar Kurul olarak verilir.

(4) Kurul, adli tatil dışında her ay en az bir kez olmak üzere toplanır. Başkan'ın daveti veya üyelerin salt çoğunluğunun isteği üzerine gecikmeksizin de toplanabilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Başvuru Yapılması, Başvurunun İncelenmesi ve Karar

Hâkim ve Yargıtay Cumhuriyet savcılarının Kurul'a başvurması

MADDE 22 – (1) Hâkimler ve Yargıtay Cumhuriyet savcıları davranışlarının veya muhtemel davranış modellerinin etik değerlere uygunluğu konusunda Kurul'dan görüş isteyebilirler.

(2) Başvurucu, adını ve soyadını, görev yeri ve adresini, iletişim bilgilerini, görüş istediği konunun ayrıntılarını içeren özlü ve imzalı dilekçesini, varsa ilgili belgeleri ile birlikte Sekreteryaya'ya sunarak başvurusunu yapar. Başvuru tarihi, dilekçenin Sekreteryaya'ya ulaştığı tarihtir.

Görüş talep edilemeyecek haller

Madde 23 - (1) Aşağıdaki hallerde Kurul'dan görüş istenemez:

a) Soyut, genel, güncelliğini kaybetmiş geçmiş olaylar ile soruyu soran kişi dışında başka bir kişinin davranışına ilişkin konular,

b) Yargı etiğinin amaç ve kapsamı dışında kalan davranış veya işlemler,

c) Ceza veya disiplin soruşturması yapılmış ya da yapılmakta olan davranış veya işlemler,

d) Yargı etiği ile ilgili olmayan Anayasa, kanun, tüzük veya yönetmelik gibi normlara bağlı yapılan işlemlerin yorumu,

e) Yargıtay Büyük Genel Kurulu'nun Yargıtay Yargı Etiği İlkeleri'ni kabul ettiği 8 Aralık 2017 tarihinden önceki davranış veya işlemler.

Başvuruların incelenmesi

MADDE 24 – (1) Başvurular Sekreteryaya tarafından ön incelemeye tabi tutulur. Başvuruların yapılmasına ve incelenmesine ilişkin hususlar ile ön incelemenin usul ve esasları, Kurul'un hazırlayacağı Ön İnceleme Yönergesinde düzenlenir.

(2) Toplantıdan en az üç gün önce gündem ile birlikte başvuruda bulunan kişinin adı ve soyadı ile başvurunun konusunu içeren liste üyelere dağıtılır.

(3) Üyeler, ihtiyaç duymaları halinde başvuruyla ilgili her türlü belgeyi Sekreteryaya'dan talep edebilir.

Başvuruların müzakere edilmesi

MADDE 25 – (1) Başvurular Kurul'a Sekreteryaya tarafından sunulur. Gerekli görülmesi halinde Başkan sunum yapmak üzere bir üyeyi de görevlendirebilir.

(2) Başvurular öncelikle usul, sonra da esas bakımından incelenir.

(3) Başvuruların sonucu, listenin ilgili sütununa yazılır, Başkan ve Sekreteryaya tarafından imzalanır.

Başvuru üzerine karar verilmesi ve kararın niteliği

MADDE 26 – (1) Kararlar, tüm kurul üyelerinin salt çoğunluğu ile alınır.

(2) Kurul'un görevine girmeyen konulardaki taleplerin reddine dair gerekçeli karar ilgisine bildirilir. Kurul, uygun gördüğü hallerde liste usulü red kararı verebilir.

(3) Başka bir kurum veya makamın görev alanına giren hallerde evrak ilgili makama gönderilmeyip, sadece red kararı yazılır.

(4) Kurul, başvurunun özelliklerine göre makul bir süre içinde kararını verir. Bu sürenin başvuru tarihinden itibaren iki ayı aşacak olması durumunda, başvuru sahibine, değerlendirmenin gecikmesine neden olan hususlar açıklanarak bildirim yapılır.

(5) Kurul'un görüşü bağlayıcı değildir, tavsiye niteliğindedir.

Kurul kararının yazılması

MADDE 27 – (1) Kurul kararının taslağı Sekretarya tarafından hazırlanır. Başkan gerekli gördüğü hallerde bu görevi üyelerden birine verebilir.

(2) Esas hakkında verilen kararlarda;

a) Somut vakalar,

b) Karara dayanak olan kurallar ve içtihatlar,

c) Yargıtay Etik İlkeleri, Bangalor Yargı Etiği İlkeleri, Budapeşte İlkeleri,

d) Diğer kurumların etik ilkeleri, görüş ve kararları,

e) Birleşmiş Milletler ile Avrupa Konseyi'nin konuyla ilgili kural, görüş ve standartları,

f) Karşılaştırmalı hukuktaki diğer etik ilke, kural ve içtihatlar ile görüşler,

dikkate alınır.

(3) Karar, verildiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde yazılır.

(4) Karar, başvurucuya Kurul tarafından uygun görülen iletişim araçlarından biri ile yazılı olarak tebliğ edilir.

Kurul kararının yayımlanması

MADDE 28 – (1) Kurul kararının kişisel verilerden arındırılmış bir nüshası Yargıtay kurum içi ağında (intranet) yayımlanır.

(2) Kurul, çalışmalarına ilişkin faaliyet raporu ile kararlara dair istatistiki bilgileri Yargıtay'ın internet sitesinde yayımlar.

ALTINCI BÖLÜM

Yürürlük ve Yürütme

Yürürlük

MADDE 29– (1) Bu karar, 24/12/2018 tarihinden itibaren uygulanır.

Yürütme

MADDE 30 – (1) Bu karar Kurul tarafından yürütülür.